Ч. 164. Чернівці, четвер, дня 21. грудня 1895. (2. січня 1896.) Ричник XI.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . — „ 85 „
для заграниці 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером

На чім стоїмо?

По довірочнім зборі народовців у Львові.

I.

Пос. Олександер Барвіньский скликав на 26-го н. ст. с. м. до Львова збір Русинів-народовців з усїх сторін австрийскої Руси, аби передусїм здати справу з теперішного політичного положеня, аби відтак порадити ся, яке становище заняти руским послам в нововибранім соймі галицкім, а нарешті обговорити справу орґанізациї народовців.

На збір сей прибула майже половина всїх запрошених. Серце радувалось бачити поважну громаду самих випробованих діячів народних, щирих руских патріотів. Маєм повну надію, що наради і ухвали сих мужів не останугь без успіху; ми глибоко переконані, що збір сей є важний зворот в житю нашім народнім. Се не було галасливе віче „всенародне“, до котрого заздалегідь підбехтує ся учасників в певнім напрямі, як мають вони думати, що говорити, що ухвалити, се була щира нарада мужів сьвітлих над теперішним нашим станом, щирий обрахунок сумлїня, щира сповідь. Без всякого упередженя, без пристрасти, без скритих думок, а з очивидною щиростю для справи народної і сумлїнно розбирались і обговорювались всї наші справи народні, однодушно западали ухвали. Майже 8 годин з дуже малою перервою відбувались наради, і були-б ще дальше продовжали ся, коли-б не треба було відступити салю кому иньшому; така щирість учасників мусить мати свої добрі наслїдки. Най лиш всї учасники збору числом около 50 рознесуть те, що чули, по всїх сторонах Руси, най виявлять враженя, яке винесли із нарад, най постарають ся в своїм крузї розвести таку дискусию над справами народними, а цїлі сотки нашої розбитої на атоми інтеліґенциї щиронародної з'єдинять ся до купи, і розпічнесь правдива праця, і праця успішна, і настануть у нас нові лїпші часи.

Нарадам проводив др. Смаль Стоцкий яко предсїдатель, о. архипрезв. Білецкий і проф. Вахнянин із Стрия яко містопредсїдателї. Секретарем був проф. Макарушка.

Насамперед пос. Вахнянин в довшій промові здав справу із теперішного політичного положеня і пояснив становище руского клюбу ради державної. Над сим справозданем вивязалась дуже подрібна дебата, в котрій забирали голос проф. Білецкий, Коцовский, Барвіньский, Вахнянин, о. Попель, о. Гузар, о. Цегельский, о. Софр. Левицкий, проф. Ерот. Пігуляк, Дмитерко, Макарушка, др. Савчак, о. Богачевский і о. Герасимович. В дебатї тій обговорено докладно становище наше до правительства і до сусїдів (Поляків), наші стосунки партийні, наші справи просьвітно-культурні і економічні.

Межи народами іде всюди завзята боротьба, се боротьба о бит і вона цїлком природна, вона мусить бути. Боротьбу саму собою не треба уважати лихом, лиш треба на се уважати і того домагати ся, аби вона велась моральними способами. На жаль сказати, нераз приходить ся Русинам спіткнути ся з насильством, брутальностю, ворожнечою, і т. п. так що Русинів мусить се болїти, вони мусять відчувати жаль, мусять нарікати, обвинувачувати, і мусять бути невдоволені. Се дотичить так Поляків як і правительство, котре особливо повинно з свого боку доложити всяких старань, аби допровадити до мирного пожитя обох народів, коли міжтим богато фактів діє ся таких, що з них треба-б виснувати як раз противну думку. В великій мірі спадає отже вина на Поляків і на правительство за те, що Русинам дїють ся всякі кривди, се загально ствер-

8)

Российські цигани.

Етноґрафічний очерк Н. Г. Штібера.

—o—

(*Конець.*)

Вічно бродяче житя циганів, легкодушне відношенє їх до самих себе і до цїлого свого окруженя, викликали в тих любителях свободи лїнивство і відразу до кождого поважного, а вимагаючого більше часу, труду. Российське правительство пізнало ті національні хиби циганів і поступало зовсїм розумно, коли старало ся, щоби цигани покинули бродяче житя, а занялись рільництвом і иньшими пожиточними річами. Коли дїло привязаня циганів до одного місця поступало пиняво і не доводило до пожаданих результатів, то виною того був характер циганів, котрі змалку привикши до лїсів і піль, не могли освоїтись зразу з новим, зовсїм незнаним їм способом житя. Не треба однак забувати, що перехід від одного стану житя до другого довершаєсь в історії народів не нагло, а поволи, в протягу довшого часу, а наведені висше приміри добровільної осїлости циганів сьвідчать наглядно о тім, що цигани спосібні суть без всяких примусових средств прийти до пізнаня висшости осїлого житя від кочового.

Вже висше було сказано, що між российською суспільностию склались про циганів зовсїм неузасаднені гадки. В середних віках уважали циганів, що уміли говорити кількома язиками, за чарівників і товаришів диявола; погляд той, даючий ся пояснити тогочасним станом науки, нинї поясняєсь врожденою спосібностию циганів. Тепер нїхто певно не буде підозрівати циганів, що они стоять в звязи з злими духами, не буде їх і винити за людоїдство, як то сталось в минувшім віку в Угорщинї — но за те многі суть переконані, що наглі зникненя дїтий, які від часу до часу мають місце, суть дїлом циганів. З причини такого підозрїня от що пише професор Патканов: „Без сумнїву могли бути припадки, що цигани крали дїти — але то дїєсь і між иньшими народами. Небо щедро винагороджує циганів дїтьми; яку-ж они могли би мати в такім родї користь з крадїжи дїтий? Виховувати їх через довгі лїта і числити на дуже непевну експльоатацию краденої дитини? Яка врештї европейська дитина зможе витримати циганське вихованє при постійнім холодї і иньших недостатках?*)

Ті стрічки ученого чоловіка заслугують, після нашої гадки, на розвагу.

Бували случаї, що цигани поривали дїтий, не маючи наміру виховувати їх до певного числа лїт, але що сейчас їх передавали в иньші руки, як то сталось з дївчиною Анною Бйоклер, уродженою в минській ґубернії, в початку сїмдесятих років біжучого столїтя; но такі крадїжи трафлялись не лиш виключно між циганами, але й особами приналежними до иньших народностий. Вісти об тім, що цигани поривають чужі дїти і калїчать їх, щоби після того визвати більше співчутє у чужих людий підчас випрошуваня милостинї, суть зовсїм безосновні, вибуялі в фантазиї тих, що ширять подібні голоси.

Всї ті, як і иньші вискази про моральне зіпсутє циганів, суть основані по більшій части на цїлковитім незнакомстві внутрішнього сьвітогляду і условий житя того племени. Особи, що знають добре циганів, відзивають ся про них інакше; так приміром, автор замітки „о пастырской дѣятельности“, котра була наведена в другім роздїлї того очерку, благочинний четвертого округа акерманського уїзду, що мав часті зносини з циганами, сьвідчить, що „циганське племя дике, але симпатичне“.

В отсїм очерку були ми далекі від бажаня з'ідеалізувати российських циганів, виставити на вид тілько хороші сторони того народа, а рівночасно укрити перед читачем недостатки, бридкі нахили і блуди, які істнують між тим племенем. Задача отсего очерка лежала в тім, щоби читача познакомити з российськими циганами, якими они суть в дійсности, на основі лїтературного материялу, розмов з циганами і особистих спостережень над ними.

Студиями над циганами занималось і занимає ся много учених, з котрих найбільшу звісність осягнули своїми працями з обсягу історії і язика того племени: професор Міклошіч (Ueber die Mundarten und die Wanderungen der Zigeuner Europas); Потт (die Zigeuner in Europa und Asien); Борроу, Ріхард

*) К. П. Паткановъ: Циганы, СПБ. 1887 г.

джено і поодиноко фактами доказано. Але перед усім винні тому таки самі Русини; і на се, можна-б сказати, наведено ще більше фактів! Перший се раз мабуть заглянули Русини самі так глубоко в свою душу, перший раз вдарили ся в груди, перший раз заворушило ся власне сумлінє — і в тім треба добачати найбільший успіх того збору, се перший крок до поправи нашої долї.

Сердечно повитали всї щирі Русини свого часу заявленє пос. Романчука в галицкім соймі; тодї перший раз справу руску виведено у нас на чисте, всїх Русинів (народовцїв) одушевляла єдність. Не довго се тревало, справу закаламучено, єдність розбито, намість одної сьвідомої цїли і задач партиї повстали партийки; ми (народовцї) показались слабі, недозрілі до політичного житя. Праса наша („Дѣло") замість додавати духа, будити до працї, вказувати способи, якими би вибристи знов на чисте, замість опамятувати і єднати, — ширить розбрат, байдужність, невдоволенє, розпуку. Кацапска язва, з котрої, здавалось, небавом вилїчить ся цїлковито наша суспільність, тепер наново ширить ся ще більше, ба навіть наші нїби то таки народовцї ідуть тепер під коменду аґентів платних; настало цїлковите безголовлє. Серед пустого шуму, лайки, криків, обвинувачень, нарікань, жалів, протестів — одним словом серед ріжного рода демонстраций наша інтелїґенция майже зовсїм призабула на позитивну реальну працю для народа, котрої зрештою і перед тим не було богато; вся увага еї звернена на безхосенні демонстрациї; енерґія притупилась, зродилась безнадійність, розпука.

В тім образї нашого політичного положеня старали ся ми зібрати як найдокладнїйше все те, що на зборі ріжними бесїдниками піднесено і однодушно признано слушним.

Серед таких обставин вести мудро і успішно політику, річ дуже трудна. Зносити мовчки всякі кривди Русинам годї, годї з заложеними руками приглядати ся роботї, що має на цїли нас знївечити а бодай утримати нас в становищу, цїлковито від себе залежнім. Відки би тота робота не йшла, всюди треба еї спротивити ся. З другого боку треба домагати ся, щоб наша суспільність сповняла все те, що вона в рамах вже теперішних устав може доброго зробити. Чи ми самі зробили все те, що зробити мали сьвятий обовязок? Чи ми вичерпали до краплї всї способи самооборони? Праву сказавши, лиш той може другому дорікати, що сам все зробив. Треба признати, що поступованє наших послів (клюбу руского ради державної) було дуже коректне, що они з умѣркованєм але рішучо вступали ся за справами народними, і що они дїйсно богато дечого придбали. Що головну вагу у нас кладе ся на справи національні, культурно-осьвітні, се справедливо; на рішенє питань економічних Русини в радї державній не можуть мати значного вплыву, хоть і тї справи мусять їх в високій мірі займати. Успіхи Русинів на поли національнім підпомагають в певнім зглядї успіхи на поли економічнім. Посли наші ще й тим заслужили ся, що в урядових кругах в великій мірі прояснили справи рускі, про котрі ще до не давна там може і меньше ще знали як про Кафрів і т. п. Інформациї, докладне ознакомлюванє референтів із нашими справами народними, се річ дуже важна. Не все дає ся дорогою парляментарною осягнути, тота дорога нераз дуже утяжлива — на сїй можна зіткнути ся з нечуваними перепонами особливо таким народам як Русини, що у всяких парляментах засуджені на страшну меньшість. Нераз успіх якоїсь справи лежить саме в тім, що еї не парляментарно, а більше приватно піднесено. Не одно зарядженє самого правительства далось усунути в дорозї позапарляментарній, міжтим, коли-б против того зарядженя виступив був хто в парляменті, в[…]о було-б ще в повній силї. Кожде правительство хоче управляти і не хоче дозволити, щоб нїби то ним хтось управляв; під противним напором готов чоловік — як до чоловіка — а правительство, се також же люди, боронити і таку річ, що о еї справедливости не зовсїм переконаний. Тому то нераз посли наші мусїли відступити від засади загально у нас признаної за найлїпшу, „висказувати наші жалї прилюдно, явно і отверто" „підносити наші кривди", „упоминати ся о права народні більше явно", а робили се єдино задля успіху справи, котру заступали. Правда, се не є спосіб, стати у нас популярним, але кому ходить о дїйсні успіхи, той не дбати ме о популярність; противно, дбати о популярність серед нашої політично нерозвитої суспільности навіть шкідливо. У тої нашої суспільности, сказати правительству або Полякам кілька більше або меньше прикрих слів, звалити вину всяких наших неудач і упослїджень в цїлости на них, уважає ся величезним подвигом трохи не геройством — се у неї найвисший щебель політичної мудрости. Нїхто не питає, чи буде з сего який успіх, чи нї; нїхто не хоче того знати, що люди людьми, що прикрі слова хотьби і нас самих мусїли-б уразити, хотьби і в нас самих мусїли-б викликати несмак і упір. Коли-ж хто дбає дїйсно о сам лише успіх, то він мусить оминати прикрих слів, мусить лишити собі їх в запасї аж на ту хвилю, коли вже всї иньші способи вечерпані, коли вже инакше годї; тай то они і тодї ледви чи що поможуть, одно лиш, що чоловік злекшить собі трохи серце.

Найбільше непопулярна річ у нас є, вказувати самій нашій суспільности на еї власні хиби, на еї власну вину в нашій народний недолї, але без того годї. Полїтик, що щиро відданий свому народови, що має на думцї лиш добро і щастє свого народу, мусить вимагати від суспільности дїйсної працї, а не самих лиш голих слів; він мусить класти найбільшу вагу на те, щоб суспільність наша своїми власними силами старала ся чогось допняти, щось роздобути. Коли-б тї, що так гарно уміють упоминати ся о права народні у правительства і у Поляків, схотїли-б свої такі самі гарні слова звернути до нашої суспільности, що сама так мало причиняє ся до того, аби тоті права перевести; схотїли-б звернути ся против нашої інтелїґенциї, що найбільше супротив свого народу провинила ся, тодї було-б вже і по їх популярности. Чи є се стан нормальний? Чи се не облуда? не лукавство? Чи дїйсний патріот може на се зважати? Чи правдивий патріотизм не лежить як раз в тім, передусїм старати ся вилїчити суспільність із еї хиб, розбудити еї до працї, до як найінтензивнїйшої працї? Чи людий, що о се не дбають, можна називати патріотами? Але хоть і як непопулярна се річ, витикати нашій суспільности власні еї хиби, будити еї до працї, то хтось мусить за се взяти ся, хтось мусить сповнити тую дїйсно патріотичну роботу. І власне тепер прийшов вже, видко ся, час на се; майже всї бесїдники збору одно те і говорили; винно правительство, винні Поляки, але найбільше винні таки ми самі! Отсе поступ у нас нечуваний. Се-ж значить ся, наша суспільність „входить в себе". Що з того мусить вийти праця, се більше як певно.

З'їзд руских радикалів

відбув ся на днях 29-го і 30-го грудня у Львові. Зборам предводив др. Іван Франко. Першого дня здавали поодинокі члени партиї справозданє з руху радикального в поодиноких повітах, почім др. Франко сконстатував, що рух дуже збільшив ся і охватив майже цїлу всхідну Галичину. Другого дня рішено проґраму, котра обовязує кождого члена партиї. Она розпадає ся на дві ґрупи: перша містить послїдні цїли радикалїзму, а друга конкретні жаданя в трьох катеґориях: економічний, політичний і цивілїзацийній. Проґраму принято en bloc. Під взглядом економичним жадає ся запровадженя проґресивного податку з застереженєм певного minimum, вільного від податку, знесеня шарварків і мита, увільненя від податку від потрібних до житя артикулів, цїлковитої свободи польованя і риболовства, реґулациї рік, удержуваня доріг коштом краю, ограниченя екзекуциї тільно на до-

Лїбіх і др.; послїдний занимав ся студиями над циганами безпосередно, через постійні з ними зносини, через трицять лїт. До великих знатоків побуту і язика циганів, передовсїм же угорських, належить зачислити австрийського архихнязя Йосифа. Він положив, між иньшим, початок кольонїзациї циганів, в поблизу своєї посїлости в Угорщинї, де побудовав доми для шістьдесяти родин циганських і наклонив їх, заняти ся рільництвом і иньшими ремеслами *)

З російських студий над циганським племенем заслугують на увагу особлившу труди М. І. Кунавіна. Лїкар з професиї, Кунавін, після оповіданя покійного етноґрафа і подорожника А. В. Елїсеєва, звидів в протягу трицяти пятех лїт циганські табори в Німеччинї, Австриї, Італїї, Іспанії, Анґлїї, Туреччинї, Вірменії, Месопотамії, Курдистанї, Іранї — і наконець в Росиї (до чого ужив десять лїт) і зібрав величезний материял, що складаєсь із 123 казок, 80 леґенд і оповідань, 62 пісень і звиш 120 ріжних дрібних плодів циганської поезиї.

Переклав *Вол. Гнатюк.*

*) Новое Время, 1891/г. Н. 5672.

ходи, добровільної комасациї ґрунтів, закладаня громадских спілок торговельних і рільничих, вкінци як найширшої орґанізациї пролетарияту для спільної оборони інтересів. Під вглядом політичним домагають ся радикали: загального голосованя до всіх уставодавчих тіл для мужчин і женщин, знесеня палати панів, свобода слова і друку, знесеня денникарского стемпля, віддане як найбільшої части публичних справ під безпосередне рішене всіх горожан, запровадженя рускої мови в школах і урядах в руській части Галичини і Буковини, вкінци знесеня постійної армії, запровадженя загального ополченя для оборони цілої держави і трибуналів миру для мирного полагодженя міжнародних спорів. Жаданя цивілізацийні такі: безплатна наука в всіх катеґориях шкіл, поміч для бідної учащої ся молодіжи з державної і краєвої каси, підвисшене видатків на осьвіту, автономія в обсягу школи, здемократизоване церкви через віддане заряду церковного маєтку в руки зверхности громадскої, вкінци загальне піднесене народної осьвіти.

Цікаве було виступлене двох селяньских послів Новаковского і Остапчука, до котрих ставлено питане, чи годять ся на сю проґраму і чи хочуть виступати в її дусі. Пос. Новаковский закинув, що в сій проґрамі занадто виступає социялізм, але зрештою він готов в соймі виступати яко радикал; заразом висказує обаву, чи дасть собі раду без помочи др-а Окуневского, котрого радикали рішучо виректи ся. Пос. Остапчук заявив, що єго оголошено радикалом без єго відомости і волі і що радикали маловажать собі релігію, а релігія прецінь підстава житя. Бесідник так само як єго товариш обаваїє ся, чи зможуть собі без помочи иньших руских послів дати раду. Іменем цілої партиї запевнив др. Франко послів, що знайдуть горяче і щире піддержане зі сторони сьвітлійших членів партиї і що оба посли повинні лише осторожно обходити ся. По сім заявленю згодили ся вкінци оба посли на проґраму радикалів і небавом виступлять в соймі з відповідною деклярациєю. Орґаном партиї оголошено „Громадский голос“ під редакциєю п. Будзиновского. …ошановано память росийского нігіліста Степняка, що помер недавно траґічною смертию, повстанем з місць; поручено також гадку, щоби мощі бл. п. Драгоманова перевезти до Галичини. З'їзд закінчено окликом в честь рускої ідеї радикальної.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 1. січня 1896. р.

Загальні збори філії „Просьвіти“ в Самборі відбули ся при участи 44 членів. П. Теодот Білиньский здавав справу з діяльности виділу за рік 1894/95. По дискусиї ухвалено, щоби новий виділ філії 1) заняв ся устроюванєм відчитів по читальнях, і то, аби відчити державно не лиш по тих громадах, де є читальні, але також по иньших громадах, де єсть власний громадский будинок; 2) щоби закладано читальні лише в тих громадах, де є власний громадский будинок, а при читальни конечно закладати крамниці, шпихлірі і каси позичкові. Справозданє виділу і касиєра принято до відомости. До нового виділу вибрано пп. Танчаковского, В. Слюзара, Захарясевича, Т. Біленького, Івана Селецкого, Гриневецкого, Вас. Пласкача, Григ. Сенькуся, о. Мельника і Ів. Новосільского з Білини. В дискусиї ведна крамницями порушено брак людий до веденя крамниць; сю справу поручено новому виділови. Вкінци заохотив о. Погорецкий всіх присутних до праці. Головою нового виділу вибрано п. Танчаковского.

Русинка-докторка. На університеті в Цюриху одержала пані Софія Морачевска, донька повітового лікаря в Сторожинцях, др-а Окуневского, а жена доцента цюрихского університету, степень доктора медицини.

Черновецкі водопроводи. Полковий лікар др. Камен розслідив знов воду з водопроводів і ствердив, що по докладній десинфекциї вода тепер є цілком добра до питя. Черновецка рада міска приняла остаточно змінену тарифу оплат за воду, причім згодила ся також на жадане правительства, щоби від уживаня води до чищеня кльосетів у державних будинках не поберати жадної оплати. Оплату за воду зачнуть поберати з сегоднішним днем.

Львівский специяліст. Як в кождім заводі, так також між злодіями є специялісти. До таких належить „пан“ Особа, котрий є майстром до вломів. О тім знав єго заводовий товариш в Чернівцях Бучек і запросив Особу зі Львова, бо постановив вломати ся до помешканя Ваґнера на черновецкім передмістю Рош. Особа прибув і зі своїм асистентом Ясиньским. Все було би гаразд, коли би не зависть. А то черновецкі, товариші по фаху заздростили львівскому специялістови і подали докладні відомости про єго побут і наміри черновецкій поліциї. Ся арештувала елеґантекого специяліста і знайшла у него цілий збір ключів, витрихів і знарядів злодійских. І так важна Особа тепер в цюпі.

Війна о кладовище. Шлях нової льокальної зелізниці Радівці-Стража на Буковині має іти через католицке кладовище. Громада спротивила ся тому, хоч підприємство згодило ся на власні кошта викопати кости і похоронити їх в осібнім мавзолею. Громада рішучо не хоче позволити, щоби безпокоїти померших; отже підприємство взяло ся на спосіб і грозить, що попровадить шлях зі Стражи до стацийки Пльоб, а не до осередку міста, а се була би величезна шкода для міста Радівців.

Дивна недуга. В Новім Йорці, в Америці, як пишуть тамошні ґазети, обсервують лікарі припадок незвичайної недуги. Именно якийсь Моляньский, жид, родом з Литви, прибирає поволи вигляд — малпи. Єго лице доси цілком правильне, тратить з кождим днем людский вигляд, щоки видовжують ся єму, ніс плещить ся, брови обвисають, чоло посуваєсь в зад а руки і ноги прибирають сильну подобу звірячу. Недужий жалував ся до недавна на сильний біль голови, котрий уступав аж з хвилею, коли зачали появляти ся зміни в лици і кінчинах тіла. Моляньскому докучає найбільше видовжене долішної щоки, бо не може гризти страв, отже длятого удав ся по раду до д-ра Вайса, професора новойорского університету. Др. Вайс здивований тою незвичайною недугою представив недужого своїм товаришам і студентам медицини. Хорого полишено на клініці під доглядом.

Хто каже правду? Наші читателі пригадають собі нашу вістку, що карний суд у Львові увільнив селянина Гладуна, котрий обвинив фельдфебля Танда з 30 го полку піхоти, що сей замучив єго сина Данила, від закиду обчорненя. Значить карний суд у Львові признав, що закид Гладуна був справедливий. На тій підставі відбуло ся тепер против Танда карне слідство перед військовим судом, але єго увільнено, бо суд орік, що Данило Гладун вмер звичайною смертию. Виходить тепер питане: котрий суд каже правду?

Смерть пияниці. Селянин в Маморниці, селі на Буковині, Петро Кушнірюк підпив собі минувшої неділї через міру і прийшовши домів, зачав свою жінку лаяти а опісля таки бити. Бідна жінка втікла з тяжкою бідою з дому до сусідів, а се ще гірше розлютило пияницю. Він хотів страшно помстити ся на ній, отже пішов на під, виняв косу і сів собі під хатою, щоби заколоти косою жінку, коли она вертати ме до дому. Але жінка не вертала, лише липила ся у сусідів, а пияниця заснув під хатою і замерз.

Загадочна скринка. Ще дня 30. жовтня наспіла з Тарнова до Кракова зелізницею скриня, незаосмотрена ніякими знаками, котру длятого, що її не оплачено при надаваню, мали віддати тому, хто би її відбирав і заплатив за її перевіз. Коли-ж через довший час ніхто по скриню не приходив, а пошукуваня за тим, хто її надав не довели до ніякого результату, наказала дирекция руху вислати скриню до Ряшева-Старониви, щоби там публично її продати. Коли скриню отворено, показало ся, що та на око без вартости скриня містить в собі всілякі золоті і срібні предмети як: шпильки до краваток, брошки, ковтки, ланцушки з медальонами, бразелетки, виложені по части дорогим камінєм, срібні ложки і ложочки, підставки до ножів, ліхтарі, сервіси і т. п. В виду так цінних предметів здержано ліцитацию і о факті повідомлено краківску дирекцию поліциї.

Велике нещастє лучило ся сими днями на Азовскім мори в Росиї. Именно 800 рибаків на 100 санках дістало ся на кригу леду, котра відорвала ся від берега і понеслась в море. Заряджено зараз всякі средства ратункові, однако ледве половину з них і то з великим трудом удало ся виратувати, решта погибла в мори.

Студінь дала ся тепер в послідних днях немило в знаки черновецким мешканцям. Ониоди термометер показував 20 степенів зимна, а сегодня аж 23 степені. Кажуть, що до Йордану студінь ще більша має бути.

Цікаве про місяць В 1896 р. припадає у місяци січни два рази повня, именно на завтра, дня 2-го січня і на 31-го січня. Се дуже рідкий припадок, бо від 1800 літ се перший випадок, що в одним місяци маємо два рази повню.

Щедрий дар. П. В. Шмідт, властитель Сколього і державець лісів митрополита-кардинала Сембратовича в Перегиньску подарував 5.000 зр. на руки Єго Ем. кардинала Сембратовича до розпорядимости на культурні цїли руского народу. Покликаний тіснійший кружок Єго Ем. кардиналом розпорядив, розділити той щедрий дар як сьлідує: 3.000 зр. на Інститут сьв. Йосафата, 1.000 зр. на монастир Сес. Василянок у Львові, а 1.000 на фонд неофітів і конвертитів.

Бар. Гаммерштайн. Телеґрами рознесли до всіх часописий відомість о арештованю в Атенах бувшого редактора Kreuz Ztg., котрий над'уживши довіре редакцийного комітету і присвоїв собі значний фонд, а окрім того допустив ся обманьства векслевого на 200.000 марок і обманьства иньшого рода на 100.000 марок. По таких злочинах виїхав Гаммерштайн під позором відпустки з Берлина. Коли єго по довгим гляданю в Атенах увязнили, показало ся, що анархіст др. Гербертс а бар. Гаммерштайн, то одна і та сама особа. Гаммерштайн переховував ся в Атенах, і єго не видано властям, але на вказівки німецкого консула видалено єго з краю, а на покладі парохода, що мав їх ти до Триесту, арештував Гаммерштайна тайний аґент поліцийний з Берлина.

Помер в Чернівцях адвокат др. Йосиф Фехнер, бувший перший заступник черновецкого бурмістра, в 75-ім роцї житя.

Ціни збіжа і других продуктів.

Дня (19.) 31. грудня 1895.

	Львів.		Чернівці.	
Пшениця . .	від 7.40	до 7.30	від 7.2[illegible]	до 7.30
Жито	„ 6.40	„ 6.40	„ 6.—	„ 6.10
Ячмінь . . .	„ 5.20	„ 6.	„ [illegible]	„ 5.75
Овес	„ 5.—	„ 5.30	„ 4.[illegible]	„ 5.—
Ріпак	„ 8.25	„ 8.75	„ 8.75	„ 8.75
Горох	„ 5.—	„ 8.—	„ 7.50	„ 6.—
Вика	„ 5.—	„ 5.50	„ .—	„ .—
Льнянка . . .	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Біб	„	„ .—	„ .—	„ .—
Бобик . . .	„ 4.25	„ 4.75	„ 4.90	„ .—
Конюшина черв.	„ 30.—	„ 35.—	„ .—	„ .—
Конюшина біла	„ [illegible] —	„ 60.—	„ 43.—	„ 50.—
Конюш. шведск.	„ [illegible].—	„ 38.—	„ .—	„ 30.—
Кмин	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Аниж	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Кукуруза . .	„ 5.—	„ 5.50	„ 4.55	„ 4.65

Хміль 30.— до 50.— злр. за кильо у Львов і.
оковита за 10.000 літрів 14.—15.—.

ВИДАНЯ ВАСИЛЯ ЛУКИЧА.

I. ЛЇТЕРАТУРНІ ЗБІРНИКИ:

1. **Ватра.** — В Стрию, 1887 р. 215 стор. в 8⁰. Цїна 1 злр.
2. **Квітка.** — У Львові, 1890 р. 128 стор. в 8⁰. Цїна 30 кр.
3. **Рідний зїльник.** — У Львові 1891 р. 136 стор. в 8⁰. Цїна 30 кр.
4. **Левада.** — У Львові, 1892 р. 103 стор. в 8⁰. Цїна 25 кр.
5. **Рідна стріха.** — У Львові, 1894 р. 120 стор. в 8⁰. Цїна 25 кр.

II. ЗБОРОВІ ТВОРИ:

6. **Твори Василя Чайченка.** — (Оповіданя) — У Львові, 1892 р. 207 стор. в мал. 8⁰. Цїна 80 кр.
7. **Твори Василя Чайченка** Том II. (Соняшний промінь). — У Львові, 1892 р. 174 стор. мал. 8⁰. Цїна 60 кр.
8. **Твори Василя Чайченка.** Том III. (На розпутті) — У Львові, 1892 р. 210 стор. мал. 8⁰. Цїна 80 кр.
9. **Твори Карпенка-Карого.** (Мартин Боруля. Сто тисяч. Безталанна. Що було, те мохом поросло. Чабан). — У Львові, 1895 р. (кінчать ся друкувати).

III. ПОВІСТИ, РОМАНИ, ХРОНЇКИ І ОПОВІДАНЯ.

10. **Навіжена**, пов. Нечуя-Левіцкого. — У Львові, 1891 р. 84 стор. мал. 8⁰. Цїна 20 кр.
11. **Поміж ворогами**, пов. Нечуя-Левіцкого. — У Львові, 1893 р. 180 стор. мал. 8⁰. Цїна 40 кр.
12. **За громаду**, хрон. К. Т. Подоленка — У Львові, 1892 р. 94 стор. мал. 8⁰. Цїна 20 кр.
13. **Художник**, пов. Т. Шевченка переклад Ол. Кониського. — У Львові, 1894 р. 101 стор. мал. 8⁰.
14. **Між народ**, пов. М. Школиченка. — У Львові, 1894 р. 92 стор. мал. 8⁰. Цїна 20 кр.
15. **Хо**, казка Михайла Коцюбинського — У Львові, 1894 р. 34 стор. 8⁰.
16. **Облога Буши**, пов. Мих. Старицкого. — У Львові, 1894 р. (кінчить ся друковати).
17. **Грішники**, роман-хронїка Олек. Кониського. — У Львові, 1895 р. 192 стор. мал. 8⁰. Цїна 50 кр.
18. **Пани й люди**, повість Володимира Левенка. — У Львові, 1893 р. 168 стор. мал. 8⁰. Цїна 80 кр.

IV. ДРАМИ.

19. **Лимерівна**, в 5 дїях Панаса Мирного — У Львові, 1892 р. 67 стор. мал. 8⁰. Цїна 20 кр.
20. **Титарівна**, в 5 дїях Марка Кропивницкого. — У Львові, 1892 р. 63 стор. мал. 8⁰. Цїна 20 кр.
21. **В темряві.** в 5 дїях Мих. Старицкого — У Львові, 1893 р. 91 стор. мал. 8⁰. Цїна 20 кр.

V. ПІДРУЧНИКИ І ТВОРИ ЛЇТЕРАТУРНО-НАУКОВІ.

22. **Руский правотар домовий.** Том. I. [Закон цивільний]. — У Львові, 1885 р. XVI і 432 стор. вел. 8⁰. Цїна 2 злр. 50 кр.
23. **Угорска Русь**, єї розвій і теперішний стан. — У Львові, 1887 р. 30 стор. вел. 8⁰. Цїна 15 кр.
24. **Юрий Коссован**, проба критичного розбору автобіоґ. єго повістий і житеписи нап. Олек. Колесса. — У Львові, 1893 р. 99 стор. мал. 8⁰. Цїна 30 кр.
25. **Остатні романи Г. Сінкевича.** Два відчити М Грушевского — У Львові 1895 р. 50 стор. 16⁰.

Всї повисші твори можна набути в Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, ул. академічна ч. 8 і в Книгарні Ставропигійській.

ВСЇХ НАУК ЛЇКАРСКИХ

Др. Едмунд Кароль Фухс

емер. секундар ц. к. публичного шпиталю у Віднї і оператор на ц. к. унїверситетскій клїніцї для очий проф. д-ра. Фухса у Віднї, осів тут яко

специяліст для слабостий очий УХ і ГОРТАНКИ,

та ординує що дня від 10—12 год. перед полуднем і від 2—4 попол. при ул. паньскій, ч. 29. 1—3 Для бідних безплатно від 9—10 рано.

Експедиция анонсів Л. Горовіца в Чернівцях.

ПРАВДА,

вістник політики, науки і письменства

виходити ме

З НОВИМ РОКОМ 1896

— *раз в тиждень кождої пятницї* —

в обємі одного аркуша.

Цїна в Австрії річно: 4 р., піврічно 2 р., чвертьрічно 1 р. за границею (задля значних коштів пересилки) річно 8 рубл., піврічно 4 рубл.

Вже вийшов

ілюстрований буковиньский православний

КАЛЄНДАР

на рік переступний

1896

Цїна **50** кр.

— (З пересилкою 55 кр.) —

Зміст.

Календар історичний. — Календар астрономічний. — Календар церковний. — Сьвята рускі і римскі, (червоно друковані), схід і захід сонця, відміни місяця, погода. — Календар жидівский. — Поминальний календар славних Русинів. — Дім цїсарский.

II.

Наші гроші і важнїйщі заграничні. — Міри і ваги (нові і старі). — Телеґрафічні приписи. — Почтові приписи. — Приписи желїзничі. — Скалї стемпльові. — Належитість від вписів гіпотечних. — Плян їзди на зелїзницях.

III.

Для науки і забави.

Головосїки сьв. Івана Хрестителя. (З лїрника Ю. Федьковича з новим портретом поета). — О. Єрофтей Федорович. (Житепись з портретом). — Нова устава охованю худоби. (Популярна наука). — Як закладати крамницї? (Популярна наука). Розмова Читальника з Іваном Байдужним. — Про катастер рунтовий. — Що людий єднає? (Повістка Д. М.) — Правда. (Повістка Є. Я.) Дещо з господарства. — Ілюстрациї.

IV.

Шематизм буковиньский.

V.

Оповіщеня.

Замовленя приймає „Руска Бесїда і Редакция Буковини".

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмиряючий лік на втиранє:** по цїні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений домашний лік** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і принимати з осторожностию лише фляшки зі знаним значком охоронним „Котвиця", бо лише тї правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

„ДНЇСТЕР"

товариство взаімних обезпечень у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою дїяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Днїстер", опертий на засадї взаімности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о удїлене аґенциї в місцевостях, де нема аґентів „Днїстра", принимають ся.

РУСКІ ТОВАРИСТВА в ЧЕРНІВЦЯХ

потребують

СЛУЖАЩОГО,

котрий вміє

читати і писати по руски.

Поданя вносити до тов. „Народний Дім" в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

В Дрібній біблїотецї, видаваній у Львові Костем Паньковским, вийшли доси сї книжочки равом чисел 13):

Байки Евґена Гребінки (10 кр.)

Малярі, оповіданє Всеволода Гаршина (10 кр.)

Пролїсок, поезиї Павла Граба (20 кр.)

З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)

Що то є господарність — Ґерінґа (переклад В. Герасимовича) 20 кр.

Поезиї Осипа Маковея (20 кр.)

Українські писаня Митра Оленьковича (10 кр.)

Писаня Василя Кулика (10 кр.)

Чернеча республика на Афонї — Василя Щурата (10 кр.)

Нарід в неволї (то що було друковане і в *Недїлї*) — 10 кр.

Микола Палкин Льва Толстого, оповіданє 10 кр.

Твори Степана Руданьского. Том I. Піснї Приказки. Прислівя. Байки. Бібліоґрафічний показчик. Заголовки „Сьпівомовок". Видане М. Комара. Коштом видавця. — У Львові 1895. 16+192 стор. Цїна 40 кр. (в портретом автора).

Оферма, оповіданє его-ж (10 кр.)

Твори Івана Сурика, переклад з російского (10 кр.)

Видає тов. „Руска Рада" в Чернівцях. Відповідає за редакцию **Осип Маковей.** З друкарнї Г. Чоппа.